

Svar på skriftligt spörsmål SSS 36/2023 rd

Svar på skriftligt spörsmål om stöd till finska frivilliga soldater som försvarat Ukraina

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spörsmål SS 36/2023 rd undertecknat av riksdagsledamot Atte Harjanne /gröna:

Hur gör regeringen för att främja att frivilliga soldater som krigat i Ukraina och som återvänder till Finland får tillräcklig hjälp och nödvändigt stöd?

Som svar på detta spörsmål anför jag följande:

Finländare som självmant åkt till Ukraina på militära uppdrag har rätt till nödvändig vård och rehabilitering efter att ha återvänt till Finland på lika villkor som andra hälso- och sjukvårdsklienter. Enligt lagstiftningen ansvarar välfärdsområdena för ordnandet av social- och hälsotjänster. De väljer metoderna på ett regionalt ändamålsenligt sätt. Det primära vårdansvaret för de vanligaste symtomen och störningarna ligger på basnivån, som stöds av specialnivån enligt behov. Här utnyttjas enhetliga grunder för icke-brådskande vård, nationella vårdrekommendationer och i övrigt överenskommen arbetsfördelning. Vårdbehovet bedöms individuellt för varje person, såsom för andra patienter. Vid behov skrivs en remiss till den specialiserade sjukvården eller rehabiliteringen.

Psykosocialt stöd samt undersökning, behandling och rehabilitering av mer krävande störningar är en del av social- och hälsovårdens normala verksamhet. Från och med den 1 september 2023 går det snabbare att söka mentalvård via den icke-brådskande mottagningsverksamheten inom primärvården i och med att vårdgarantin för primärvården skärptes. Tillgången till mentalvård inom primärvården förbättras för närvarande bland annat med hjälp av verksamhetsmodellen Första linjens terapier.

Bedömningen av behovet av stöd för frivilliga krigare som återvänt från Ukraina försvaras av att det inte finns något register över dessa personer. Således är det mycket svårt att nå dem och utreda deras stödbehov om de inte själva söker sig till stödtjänsterna.

Till tillämpningsområdet för gällande bestämmelser om olycksfall i militärtjänst och tjänstgöringsrelaterad sjukdom hör tjänstgöring i hemlandet (i huvudsak alltså värnpliktiga) och å andra

sidan både militär och civil krishanteringstjänstgöring utomlands på statens förordnande och deltagande i Europeiska unionens gränsförvaltningsbyrås verksamhet. De grupper som omfattas av tillämpningsområdet bestäms i den lagstiftning som försvarsministeriet ansvarar för. Frivillig anslutning till utländska trupper är inget nytt fenomen och det har alltid varit fråga om endast en liten grupp medborgare. Det har inte ansetts finnas grunder för någon separat reglering. Om det uppstår problem med att få tillräcklig hjälp och nödvändigt stöd för frivilliga soldater som krigat i Ukraina och som återvänt till Finland, kommer frågan fram i diskussioner och förhandlingar mellan social- och hälsovårdsministeriet och välfärdsområdena.

Helsingfors 11.9.2023

Social- och hälsovårdsminister Kaisa Juuso